53052

İskender Bayhan
İstanbul Milletvekili
Emek Partisi Genel Başkan Yardımcısı

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Kültür ve Turizm Bakanı Mehmet Nuri Ersoy** tarafından Anayasanın 98, TBMM İç Tüzüğü'nün 96 ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim. ***06.11.2026***

İskender Bayhan
İstanbul Milletvekili

Kültür ve sanat alanında sanatsal üretimin tüm yükünü omuzlayan emekçiler ağır sömürü ve güvencesizlik koşullarına itilirken; kamu kurumları kadrosuzlaştırılmakta, sanatsal üretim piyasanın ve sermayenin insafına terk edilmektedir. Kamuda güvenceli iş bulamayan konservatuvar mezunları, özel sanat merkezlerinde saatlik 500-1.500 TL ücretlerle, sigortasız ve düzensiz çalıştırılmaktadır. İstanbul'da kiraların 45 bin TL'ye dayandığı koşullarda, saat ücreti 500 TL olan bir eğitmenin yalnızca kirasını karşılayabilmesi için ayda 90 saat ders vermesi gerekmektedir. Üstelik ders hazırlığı, repertuvar ve konser organizasyonu gibi işler karşılıksız bırakılırken, ders iptallerinin faturası da emekçiye kesilmektedir. Yaklaşık 4,5 milyon işçiyi kapsayan 10 No'lu işkolundaki yüzde 1'lik baraj ise sanat emekçilerinin toplu sözleşme hakkının önünde ciddi bir engel oluşturmaktadır.

Kamuda da tablo farklı değildir. Devlet Tiyatrolarında yaklaşık 350 sanat ve teknik emekçisi yıllardır yevmiyeli, Devlet Opera ve Balesinde ise sanatçılar "figüran sözleşmeleriyle" düşük ücretli ve güvencesiz çalıştırılmaktadır.

2027 Yılı Bütçesi, bu yıkım tablosunun bir aksaklık değil, iktidarın rant odaklı politikalarının bir sonucu olduğunu ve tablonun önümüzdeki dönemde daha da beter hale geleceğini göstermektedir.

- 27 trilyon 276 milyar TL'lik genel bütçeden Kültür ve Turizm Bakanlığına ayrılan pay yalnızca %0,35'tir (95,15 milyar TL). Bakanlık bütçesinde doğrudan sanatı ve sanatçıyı kapsayan "Sanat ve Kültür Ekonomisi" programının payı %7,62'den %7,34'e geriletilmiştir (6,98 milyar TL).
- Bakanlığın 26,13 milyar TL'lik yatırım bütçesinden sanata ayrılan pay yalnızca 586 milyon TL (%2,24) iken; "Gayrimenkul Büyük Onarım Giderleri" adı altında taş, beton ve restorasyon kalemi için 15,07 milyar TL öngörülmektedir. Sanat yatırımlarının tam 25,7 katı büyüklüğündeki bu kaynak; kamu bütçesinin sanatsal üretime değil, inşaat sermayesine, rant projelerine ve ihale çarklarına akıtıldığını açıkça kanıtlamaktadır.

53052

İskender Bayhan
İstanbul Milletvekili
Emek Partisi Genel Başkan Yardımcısı

- Sanat emekçisine güvenceli çalışma ve yasal harcırah çok görülürken; "Kâr Amacı Gütmeyen Kuruluşlara Yapılan Transferler" adı altında yandaş vakıf ve derneklere 3,46 milyar TL aktarılmaktadır. Bakanlığın 2025 yılı hizmet alımları harcaması başlangıç ödeneğinin 4,3 katına çıkarak 3,35 milyar TL'ye ulaşmış; Devlet Tiyatrolarının yolluk ödeneği ise 222,3 milyon TL'ye yükseltilmiştir. Sanatçının ücretine ve yasal harcırahına gelince "tasarruf" bahanelerine sığınan iktidar; milyarlarca liralık kamu kaynağını taşeron ihaleleri ve sermaye transferleriyle belirli çevrelere aktarmaktadır.

Bakanlığın "Kurak Günler" ve "Şiirli Oda'nın İzinde" gibi yapımlara verdiği destekleri yasal faiziyle geri istemesi, sanat eserlerine yönelik yasaklama ve sansür girişimleri, telif gelirlerinin adil dağıtılmaması ve özel kopyalama harçlarının hak sahiplerine aktarılmamasına ilişkin sorunlar da sanatçıların yalnızca ekonomik değil, sanatsal üretim ve ifade özgürlüğü bakımından da baskı altında tutulduğunu göstermektedir. Bakanlık, Kültür Yolu Festivallerini 32 ile yaygınlaştırıp şov ve organizasyon şirketlerini fonlamayı hedeflerken; desteklenen yerli film sayısı 29'dan 24'e, izleyici hedefi ise 1,5 milyondan 1 milyona düşürülmektedir. Festival ve reklam bütçeleri büyütülürken sanatsal nitelik ve halkın sanata erişimi geriletilmektedir. Ortaya çıkan tablo; kültür bütçesinin sanat emekçilerinin güvenceli istihdamı ve halkın kültür hakkı yerine, sermayeyi beslemek ve rant düzenini sürdürmek amacıyla kullanıldığını doğrulamaktadır.

Bu Bağlamda;

1. Bakanlığınızın 2027 yılı bütçesinde "Sanat ve Kültür Ekonomisi" programının payının %7,62'den %7,34'e gerilemesinin gerekçesi nedir? Toplam 26 milyar 129 milyon TL'lik yatırım ödeneğinin yalnızca %2,24'ünün (586 milyon TL) sanatsal üretime ayrılması hangi planlamaya dayanmaktadır? "Gayrimenkul Büyük Onarım Giderleri" için ayrılan 15 milyar 77 milyon TL'lik ödeneğin doğrudan sanat yatırımlarının 25,7 katına ulaşmasını kamusal yararla nasıl açıklıyorsunuz?

2. 2027 yılı bütçesinde "Kâr Amacı Gütmeyen Kuruluşlara Yapılan Transferler" kalemi için öngörülen 3 milyar 464 milyon TL hangi dernek, vakıf ve kuruluşlara, hangi projeler kapsamında aktarılacaktır? Bu kuruluşların belirlenmesinde uygulanan kriterler nelerdir? Destek sağlanan kurumların çalıştırdığı personelin ücret ve sigorta haklarını eksiksiz ödemesi zorunlu bir kriter olarak aranmakta mıdır?

3. Bakanlığınızın 2025 yılı hizmet alımlarında 777 milyon TL başlangıç ödeneğine karşılık yıl sonunda 3 milyar 354 milyon TL harcanmasının gerekçesi nedir? Aradaki yaklaşık 2,57 milyar TL'lik ihale farkı hangi şirketlere aktarılmıştır? Bu şirketler aracılığıyla çalıştırılan emekçilerin sigorta primleri ve çalışma süreleri denetlenmiş midir?

4. Devlet Tiyatrolarında günlük ücret karşılığı, yevmiyeli ve güvencesiz çalıştırılan yaklaşık 350 sanat emekçisinin 657 sayılı Kanun'un 4/B maddesi kapsamında güvenceli sözleşmeli statüye veya kadrolu pozisyonlara geçirilmesi için 2027 bütçesinde bir istihdam planlaması yapılmış mıdır? Kurumlardaki boş kadro sayıları kaçtır?

53052

İskender Bayhan
İstanbul Milletvekili
Emek Partisi Genel Başkan Yardımcısı

5. Devlet Tiyatrolarının yolluk bütçesi 2027 için 222 milyon 364 bin TL'ye çıkarılırken; İstanbul Devlet Tiyatrosunun Ağustos 2026 Moskova turnesinde sanatçı ve teknik çalışanlardan harcırahlarının bir bölümünden feragat etmelerinin istendiği iddiaları doğru mudur? Bütçe artarken sahne emekçilerinin yasal harcırahlarında kısıntıya gidilmesinin gerekçesi nedir? Konuya ilişkin soruşturma başlatılmış mıdır?

6. İstanbul gibi büyükşehirlerde 500-1.500 TL ders saati ücretleriyle, sigortasız ve güvencesiz çalıştırılan konservatuvar mezunu eğitmenlerin sömürülmesini önlemek adına; Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile Millî Eğitim Bakanlığı ortaklığında bir "Taban Saat Ücreti" ve "Zorunlu Sigortalılık" denetim mekanizması kurulacak mıdır?
7. Özel sanat merkezlerinde ders saatine sığdırılamayan hazırlık, repertuvar belirleme, veli görüşmesi ve performans organizasyonlarının yasal iş süresinden sayılması; ayrıca MEB kararıyla ilan edilen tatil günlerinde eğitmenlerin zorla çalıştırılmasının engellenmesi amacıyla bir mevzuat düzenlemesi yapılacak mıdır?

8. 2026-2027 sanat sezonunda 391 özel tiyatroya sağlanan 116,4 milyon TL destek ve 2027'de desteklenecek 495 proje kapsamında, kamu kaynağı kullanan özel tiyatro ve yapım şirketlerine "çalıştırdığı sanatçı ve teknik ekibe taban ücret ödeme ve sigortalama" zorunluluğu getirilecek midir? İhlal tespit edilen kurumların fonları kesilecek midir?

9. Bakanlık bütçesi nominal olarak %35,9 artırılırken, desteklenen yerli film sayısının 2025'teki 29 gerçekleşmesinden 2027'de 24'e, seyirci hedefinin ise 1,5 milyondan 1 milyona düşürülmesinin gerekçesi nedir? Bütçenin ve organizasyonların büyütülmesiyle sanat emekçilerinin güvenceli istihdamı ve halkın sanata erişimi arasında somut bir ilişki kurulması hedeflenmekte midir?